

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin ósmoklasisty
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Formy arkusza:</i>	OPOP-C00-2605
<i>Termin egzaminu:</i>	11 maja 2026 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 czerwca 2026 r.

Uwagi.

- Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.
- Błąd rzeczowy dotyczący lektur obowiązkowych skutkuje przyznaniem 0 punktów.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 1) omawia elementy świata przedstawionego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz [...] rozumie ich wzajemną zależność.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2024 r. poz. 996).

Zadanie 3. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wpisanie 3 liter.

1 pkt – poprawne wpisanie 2 liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Kolejność wpisywanych liter nie ma znaczenia.

Rozwiązanie

BDE

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Alicja była bardzo cierpliwa, ponieważ potrafiła siedzieć długo w ciemni i czekać na to, aż zakończy się proces wywoływania zdjęć.*
- *Alicja wykazała się cierpliwością podczas wywoływania klisz w ciemni. Kiedy zdjęcia wywoływały się przez bardzo długi czas, Alicja z zaciekawieniem czekała na zakończenie.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Dowodem cierpliwości Alicji jest to, że uczestniczyła w wielu konkursach, chociaż tylko raz otrzymała wyróżnienie.

Zadanie 5. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FF

Zadanie 6. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 11) wskazuje w utworze bohaterów [...] oraz określa ich cechy. Klasy VII i VIII 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi [...], etycznymi. Lektura obowiązkowa: <i>Aleksander Kamiński, Kamienie na szaniec.</i>

6.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

„*Kamienie na szaniec*”

6.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Akcja fotograficzna polegała na tym, że bohaterowie wybijali szyby w zakładach fotograficznych, w których wystawiano w witrynach zdjęcia Niemców. Akcja powiodła się, większość fotografów przestała to robić.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Akcja fotograficzna polegała na rozbijaniu szyb fotografom, którzy na swoich wystawach pokazywali zdjęcia niemieckich żołnierzy.

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	Klasy IV–VI 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach. Lektury obowiązkowe. Klasy VII i VIII Lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 5. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	Klasy VII i VIII 1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej i bohatera, poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

1 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej i bohatera, poprawne uzasadnienie bez zilustrowania sytuacją z lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale uzasadnienie pozwala go zidentyfikować, otrzymuje maksymalnie 1 punkt.
- W przypadku, gdy zdający nie wskaże tytułu lektury, wskaże poprawnie bohatera i poprawnie uzasadni swój wybór, otrzymuje maksymalnie 1 punkt.
- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale błędnie uzasadni swój wybór, otrzymuje 0 punktów.
- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale nie uzasadni swojego wyboru, otrzymuje 0 punktów.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 punkty

• Tytuł lektury: „Opowieść wigilijna”

Bohater lektury: Ebenezer Scrooge

Uzasadnienie wyboru: Scrooge dokonał pozytywnej zmiany w swoim życiu. Przed wizytami duchów był skąpym, zgorzkniałym starcem. Po spotkaniu z duchami postanowił zmienić swoje życie. Stał się hojnym, życzliwym i troskliwym człowiekiem. Zaczął wspierać biednych, poprawił swoje relacje z rodziną oraz z pracownikiem Bobem.

- Tytuł lektury: „Zemsta”

Bohater lektury: Cześćnik / Rejent

Uzasadnienie wyboru: *Cześćnik i Rejent ciągle kłócili się, ale po ślubie Klary i Wacława postanowili się zmienić i podali sobie dłonie na znak zgody.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

- Tytuł lektury: „Opowieść wigilijna”

Bohater lektury: Ebenezer Scrooge

Uzasadnienie wyboru: *Scrooge postanowił się zmienić i mimo że wcześniej był skąpcem, stał się hojnym człowiekiem.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

- Tytuł lektury: „Pan Tadeusz”

Bohater lektury: Jacek Soplica

Uzasadnienie wyboru: *Jacek Soplica dokonał pozytywnej zmiany w swoim życiu, ponieważ zmienił imię.*

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Samokształcenie. 3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy [...].	Klasy IV–VI IV. Samokształcenie. Uczeń: 5) korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka [...].	Klasy IV–VI 2. Zróżnicowanie języka. Uczeń: 8) rozróżnia synonimy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

AC

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny [...]. Klasy VII i VIII Lektury obowiązkowe: Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i> , Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Książę</i> , Aleksander Fredro, <i>Zemsta</i> , Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> .

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie, w jaki sposób łączą się z treścią wybranej lektury.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie, w jaki sposób łączy się z treścią wybranej lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 punkty

Tytuł lektury obowiązkowej: „*Latarnik*”

- Element graficzny 1.: *latarnia*

Wyjaśnienie: *Było to miejsce pracy Skawińskiego.*

- Element 2.: *książka*

Wyjaśnienie: *Nawiązanie do sytuacji, kiedy Skawiński zaczytał się w utworze „Pan Tadeusz” i dlatego nie zapalił latarni.*

Tytuł lektury obowiązkowej: „*Mały Książę*”

- Element graficzny 1.: *słoń połknięty przez węża*

Wyjaśnienie: *Na początku utworu narrator opowiada o tym, że w dzieciństwie był pomysłowym i kreatywnym dzieckiem. Dorośli jednak nie doceniali jego wyobraźni, na rysunku namalowanym przez chłopca widzieli zwyczajny kapelusz zamiast słońca połkniętego przez węża.*

- Element graficzny 2.: *samolot*

Wyjaśnienie: *Pilot poznaje Małego Księcia po awaryjnym lądowaniu swoim samolotem na pustyni.*

Tytuł lektury obowiązkowej: „*Zemsta*”

- Element graficzny 1.: *krokodyl*

Wyjaśnienie: *Klara zażądała od Papkina, aby podarował jej krokodyla jako dowód swojej miłości.*

- Element graficzny 2.: *motyle*

Wyjaśnienie: *Papkin posiadał kolekcję motyli, którą zapisał Klarze w testamencie.*

Tytuł lektury obowiązkowej: „Balladyna”

- Element graficzny 1.: korona

Wyjaśnienie: *Balladyna chciała zostać królową i aby zdobyć koronę, popełniała zbrodnie.*

- Element graficzny 2.: piorun

Wyjaśnienie: *W zakończeniu utworu, podczas burzy, piorun uderza w Balladynę i bohaterka ginie.*

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) określa temat i główną myśl tekstu.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.	Klasy VII i VIII 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście;
zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.

1 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście;
zaburzony poziom uogólnienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Uczeń otrzymuje 0 punktów, jeśli jego wypowiedź w całości składa się z fragmentów przepisanych z tekstu „Przewodnik po tajemnicach nauki”.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Tematem tekstu jest *znaczenie odkryć i eksperymentów naukowych.*

Autor rozpoczyna swoje rozważania od *przytoczenia legendy związanej z odkryciem dokonanym przez Archimedesesa.*

W dalszej części tekstu *podkreśla znaczenie innych eksperymentów.*

W podsumowaniu *stwierdza, że doświadczenia naukowe pomagają lepiej poznać świat.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Tematem tekstu są *eksperymenty.*

Autor rozpoczyna swoje rozważania od *przywołania historii okrzyku „Eureka!”.*

W dalszej części tekstu autor opowiada o *innych naukowcach i ich odkryciach lub eksperymentach.*

W podsumowaniu mówi o *sposobach zdobywania wiedzy poprzez eksperymenty naukowe.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Tematem tekstu *jest legenda o Archimedesie*.

Autor rozpoczyna swoje rozważania od *tego, czy Archimedesowi udało się sprawdzić, ile jest cennego metalu w koronie*.

W dalszej części tekstu *podkreśla, że naukowcy nie wierzyli w prawdziwość tego wydarzenia*.

W podsumowaniu mówi, że *wszechświat i granice nauki się rozszerzają, więc różnorodność eksperymentów naukowych nie została jeszcze wyczerpana*.

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

DACB

Zadanie 13. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy IV–VI 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 14. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	Klasy VII i VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 15. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	Klasy IV–VI 1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 4) rozpoznaje formy przypadków [...] rzeczownika [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

AC

Zadanie 16. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.	Klasy IV–VI 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...]; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: [...] przecinka [...].

16.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

16.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 17. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.	Klasy IV–VI 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.	Klasy IV–VI 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...], ogłoszenie [...].

Zasady ocenianiaTreść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty, z których co najmniej jeden nawiązuje do tematyki wystawy; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto ogłasza? komu ogłasza? co ogłasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty, z których co najmniej jeden nawiązuje do tematyki wystawy; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO komu ogłasza? ORAZ/ALBO co ogłasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO komu ogłasza? ORAZ/ALBO co ogłasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Uwagi.

- *Jeżeli uczeń uwzględnia 5 elementów ogłoszenia, a podaje tylko jeden argument, w kryterium „Treść i forma” otrzymuje 1 punkt.*
- *Jeżeli uczeń uwzględnia 5 elementów ogłoszenia i podaje dwa argumenty, ale żaden z nich nie nawiązuje do tematyki wystawy, w kryterium „Treść i forma” otrzymuje 1 punkt.*
- *Kategorie „Treść i forma” oraz „Poprawność językowa” oceniamy rozłącznie.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 punkty

Uwaga, Uczniowie!

20.06.2026 r. o godz. 13:00 w naszej szkolnej bibliotece odbędzie się otwarcie wystawy prac plastycznych pod hasłem „Młodzi naukowcy”. Każdy uczestnik wydarzenia zapozna się z różnymi osiągnięciami młodych naukowców oraz będzie mógł wziąć udział w warsztatach artystycznych dotyczących różnorodnych technik malarskich.

Samorząd Szkolny

KRYTERIA OCENY ZADAŃ ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZI

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWAŃ

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Praca nie na temat”.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 punktów.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
5. Funkcjonalność wykorzystania w wypracowaniu utworu literackiego nie oznacza konieczności omówienia przez zdającego wszystkich elementów fabuły, sensów utworu istotnych (z punktu widzenia egzaminatora) ze względu na zagadnienie sformułowane w temacie. Należy jednak pamiętać, że samo przywołanie imienia bohatera literackiego nie jest funkcjonalnym wykorzystaniem utworu.
6. Za utwór literacki w wypracowaniu nie uznaje się: powieści obrazkowej, mangi, scenariusza filmowego, gry komputerowej.
7. Jeżeli wypowiedź zawiera 130 wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *Realizacja tematu wypowiedzi*, *Elementy twórcze / Elementy retoryczne* oraz *Kompetencje literackie i kulturowe*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
8. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.
9. W ocenie wypowiedzi uczniów, którym przyznano dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty* w danym roku szkolnym, stosuje się szczegółowe zasady oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego uwzględniające specyficzne trudności w uczeniu się.
10. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem albo wypowiedzi aprobujących nieetyczne postępowanie bohatera. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Uwaga: Liczone są wszystkie wyrazy: samodzielne i niesamodzielne.

Zadanie 18. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **przemówienie** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Innym utworem literackim w przemówieniu może być także lektura obowiązkowa.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **150 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.
- Pisz czytelnie.
- Pamiętaj, że zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem albo wypowiedzi aprobujących nieetyczne postępowanie bohatera.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM

Napisz przemówienie skierowane do rówieśników, w którym przekonasz ich, że **pomysłowość to pozytywna cecha osobowości**. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Uwagi:

- *Argumentowanie nie polega na streszczaniu utworów.*
- *Argumentacja musi być zgodna z poleceniem, wybraną lekturą obowiązkową oraz innym utworem literackim (może to być inna lektura obowiązkowa).*

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	Klasy VII i VIII 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi; 10) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	Klasy IV–VI 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]. Klasy VII i VIII

	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu. 5. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	Klasy VII i VIII 1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych; 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] przemówienie [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga dotycząca formy wypowiedzi.

Wypracowanie musi zawierać cechy charakterystyczne przemówienia jako wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, przeznaczonej do wygłoszenia:

- a) bezpośredni zwrot do adresata,
- b) retoryczne środki językowe, np.: pytanie retoryczne, powtórzenie, porównanie, słownictwo wartościujące,
- c) czasowniki w trybie rozkazującym,
- d) czasowniki w 1. i 2. osobie l. mn. służące podtrzymaniu kontaktu z odbiorcami lub pełniące funkcję perswazyjną,
- e) zaimki odnoszące się do 1. i 2. osoby l. mn. służące podtrzymaniu kontaktu z odbiorcami lub pełniące funkcję perswazyjną,
- f) zjednywanie przychylności odbiorców, np. podkreślenie ich znaczenia, kompetencji itp.

Uczeń może otrzymać 2 punkty, jeżeli:

- w jego wypracowaniu pojawiają się bezpośredni zwrot do adresata oraz przynajmniej dwie różne cechy wybrane spośród b) – f); każda cecha powinna być potwierdzona przynajmniej jeden raz, np. uczeń w wypracowaniu użył jednego porównania i jednego zaimka odnoszącego się do 1 osoby l. mn., tym samym zrealizował podpunkty b) i e),
- wszystkie pozostałe elementy polecenia zostały uwzględnione,
- wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.

Uczeń może otrzymać 1 punkt, jeżeli:

- w jego wypracowaniu pojawiają się bezpośredni zwrot do adresata oraz przynajmniej jedna cecha wybrana spośród b) – f), wybrana cecha powinna być potwierdzona przynajmniej jeden raz, np. uczeń w wypracowaniu użył jednego porównania i tym samym zrealizował podpunkt b), ALBO w wypracowaniu występują dwie różne cechy przemówienia spośród b) – f), a nie występuje bezpośredni zwrot do adresata, ALBO występuje tylko bezpośredni zwrot do adresata,
- nieuwzględniony został jeden element polecenia (inny niż forma) ORAZ/LUB
- w pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO

	Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	- Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. - Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków	1–5 błędów językowych	6–8 błędów językowe	9–11 błędów językowych	12–15 błędów językowych	16 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 6 błędów językowych, egzaminator przyzna 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 9 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	10 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

WYPRAWOWANIE O CHARAKTERZE TWÓRCZYM

Temat 2.

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej. Podczas wspólnej przygody znaleźliście przedmiot o niezwykłych właściwościach, który sprawił, że Wasza przygoda zakończyła się pomyślnie. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

Uwagi.

- W opowiadaniu uwzględnione są następujące elementy: wspólna przygoda, wprowadzenie do fabuły opowiadania przedmiotu o niezwykłych właściwościach, pomyślnie zakończenie przygody.
- Opowiadanie ma charakter twórczy, nie może być streszczeniem wybranej lektury obowiązkowej.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	Klasy VII i VIII 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi; 10) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.

II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	Klasy IV–VI 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...]. Klasy VII i VIII 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich.
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych. 4. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	Klasy IV–VI 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] opowiadanie (twórcze [...]) [...]; 6) tworzy opowiadania związane z treścią utworu [...]. Klasy VII i VIII 1. Elementy retoryki. Uczeń: 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych.

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty niedotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Narracja częściowo funkcjonalna. • Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. • Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	- Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. - Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków	1–5 błędów językowych	6–8 błędów językowe	9–11 błędów językowych	12–15 błędów językowych	16 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 6 błędów językowych, egzaminator przyzna 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 9 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	10 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

KRYTERIA OCENY PRAC UCZNIÓW CUDZOZIEMCÓW

1. Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów cudzoziemców uznaje się:

- błędy w zapisie wyrazów z **u – ó, ż – rz, h – ch**
- łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania.

2. W ocenie poprawności ortograficznej w pracach uczniów cudzoziemców egzaminator nie będzie uwzględniał innych niż wymienione w punkcie 1. błędów w zapisie (tzn. nie będzie liczył ich jako błędy ortograficzne), w tym:

- **dodawania, opuszczania, przestawiania liter, sylab lub całych wyrazów**
- **mylenia liter**
 - ✓ o podobnym kształcie (*a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ę, a – ą, i – j, u – y*)
 - ✓ dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
 - ✓ odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ę – em – en, ą – om – on, ś – ź, ć – dź*)
 - ✓ różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b, d – b*) lub poziomej (*m – w, n – u, b – p, d – g, p – g*)
- **ominięcia drobnych elementów graficznych, w tym**
 - ✓ oznaczania miękkości nad literami
 - ✓ kropek (*dż, ż, i, j*)
 - ✓ „ogonków” przy literach *ą* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *ł*
- **błędów dotyczących podziału wyrazu**
- **błędów dotyczących dźwięczności** (*kóska zamiast kózka, proźba zamiast prośba*)
- **błędów wynikających ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np. startóje bo startować**
- **mylenia przedrostków z przyimkami** (*pode szły*)
- **błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami** (*wklasie, zachwilę, napewno*)
- **niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich** (*stonice zamiast słońce, rosinie zamiast rośnie*).

OCENA POPRAWNOŚCI ORTOGRAFICZNEJ

W latach 2026–2030 poprawne jest stosowanie przez zdającego zarówno pisowni zgodnej z zasadami ortografii obowiązującymi do 31 grudnia 2025 r., jak i pisowni zgodnej z zasadami wprowadzonymi od 1 stycznia 2026 r. Zdający zachowa poprawność pisowni, jeżeli wybierze jedną z norm dla pisowni określonego wyrazu i będzie stosował ją konsekwentnie w całym tekście. Egzaminator zaznaczy błąd ortograficzny tylko wtedy, gdy w tej samej pracy ten sam wyraz zostanie zapisany na dwa różne sposoby (np. raz *Białostoczanin*, a raz *białostoczanin*).

ZASADY PISOWNI POLSKIEJ ZMIENIONE OD 1 STYCZNIA 2026 ROKU

Lp.	Zasada pisowni polskiej od 1.01.2026 r.	Przykłady
WIELKIE I MAŁE LITERY		
1.	W zakresie użycia wielkich liter w nazwach własnych:	
a)	w nazwach komet wprowadzenie zapisu wszystkich członów wielką literą	<i>Kometa Halleya, Kometa Enckego</i>
b)	w nazwach obiektów przestrzeni publicznej wprowadzenie pisowni wielką literą stojącego na początku wyrazu <i>aleja, brama, bulwar, osiedle, plac, park, kopiec, kościół, klasztor, pałac, willa, zamek, most, molo, pomnik, cmentarz</i> (przy utrzymaniu pisowni małą literą wyrazu <i>ulica</i>)	<i>ulica Józefa Piłsudskiego, Aleja Róż, Brama Warszawska, Plac Zbawiciela, Park Kościuszki, Kopiec Wandy, Kościół Mariacki, Pałac Staszica, Zamek Książ, Most Poniatowskiego, Pomnik Ofiar Getta, Cmentarz Rakowicki</i>
c)	wprowadzenie pisowni wielką literą wszystkich członów (oprócz przyimków i spójników oraz wyrażen typu <i>imienia</i>) w wielowyrazowych nazwach lokali usługowych i gastronomicznych oraz instytucji kultury	<i>Kawiarnia Literacka, Kino Charlie, Apteka pod Orłem, Hotel pod Różą, Zjazd u Kmicica, Pierogarnia Krakowiacy, Teatr Wielki</i>
	Uwaga! Jeśli wyrazy <i>bar, apteka, hotel</i> uznaje się za określenia rodzajowe, można je zapisywać małą literą.	<i>bar Flisak, apteka Pod Orłem</i>
d)	wprowadzenie pisowni wielką literą wszystkich członów (oprócz przyimków i spójników oraz wyrazów typu <i>imienia</i>) w nazwach orderów, medali, odznaczeń, nagród i tytułów honorowych.	<i>Nagroda Nobla, Nagroda Artystyczna Miasta Lublin, Nagroda Rektora za Wybitne Osiągnięcia Naukowe, Ambasador Polszczyzny, Nagroda im. Jana Karłowicza, Nagroda im. Poli Nireńskiej</i>
	Uwaga! Jeśli wyrazy typu: <i>medal, nagroda, odznaka</i> uznaje się za określenia rodzajowe, które poprzedzają nazwę własną, można je zapisywać małą literą.	<i>nagroda Polskie Noble, medal Za Zasługi dla Pożarnictwa</i>

2.	Wprowadzenie pisowni wielką literą nazw mieszkańców miast i ich dzielnic, osiedli i wsi.	<i>Warszawianin, Zgierzanin, Ochocianka, Mokotowianin</i>
	Uwaga! Dopuszczenie alternatywnego zapisu (małą lub wielką literą) nieoficjalnych nazw etnicznych.	<i>kitajec lub Kitajec, jugol lub Jugol, angol lub Angol, żabojad lub Żabojad, szkop lub Szkop, makaroniarz lub Makaroniarz</i>
3.	Wprowadzenie pisowni wielką literą nie tylko nazw firm, marek i modeli wyrobów przemysłowych , lecz także pojedynczych egzemplarzy tych wyrobów.	<i>samochód marki Ford, pod oknem zaparkował czerwony Ford</i>
4.	Ujednolicenie zapisu (małą literą) przymiotników tworzonych od nazw osobowych , bez względu na to, czy ich interpretacja jest dzierżawcza (odpowiadają na pytanie czyj?), czy też jakościowa (odpowiadają na pytanie jaki?).	<i>dramat szekspirowski, epoka zygmuntońska, koncert chopinowski, koncepcja kartezjańska, filozofia sokratejska, dialogi platońskie, wiersz miłoszowski</i>
	Uwaga! Przymiotniki tworzone od imion (rzadziej od nazwisk) zakończone na -owy, -in (-yn), -ów będą mogły być zapisywane małą lub wielką literą.	<i>poezja miłoszowska lub poezja Miłoszowska, zosina lalka lub Zosina lalka, jacków dom lub Jacków dom</i>
PISOWNIA ŁĄCZNA I ROZDZIELNA		
5.	Wprowadzenie rozdzielnej pisowni częstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście ze spójnikami.	<i>Zastanawiam się, czy by nie pojechać w góry.</i>
6.	Ustanowienie pisowni łącznej nie- z imiesłowami odmiennymi (bez względu na interpretację znaczeniową: czasownikową lub przymiotnikową), tj. zniesienie wyjątku zezwalającego na „świadomą pisownię rozdzielną”.	<i>niemający, nieprzytomny</i>
7.	Wprowadzenie łącznej pisowni członu pół- w wyrażeniach określających jedno pojęcie oraz pisowni z łącznikiem w połączeniu typu: <i>pół-Polka, pół-Francuzka</i> (odniesionym do osoby będącej w połowie Polką, w połowie Francuzką).	<i>półżartem, półserio; półzabawa, półnauka; półspał, półczuwał</i> <i>pół-Polka, pół-Francuzka</i>
8.	Wprowadzenie jednolitej łącznej pisowni częstek niby-, quasi- z wyrazami zapisywanymi małą literą przy zachowaniu pisowni z łącznikiem przed wyrazami zapisywanymi wielką literą.	<i>nibyartysta, nibyromantycznie; quasiopiekun, quasinauka, quasipostępowy</i> <i>niby-Polak, quasi-Anglia</i>
9.	Wprowadzenie łącznej pisowni nie- z przymiotnikami i przysłówkami odprzymiotnikowymi bez względu na	<i>niemiły, niemilszy, nienajmilszy; nielepiej, nieprędzej, nienajlepiej, nienajstaranniej</i>

	kategorię stopnia, a więc także w stopniu wyższym i najwyższym.	
10.	W zakresie pisowni prefiksów:	
a)	uzupełnienie reguły ogólnej: w języku polskim przedrostki – rodzime i obce – pisze się łącznie z wyrazami zapisywanymi małą literą. Jeśli wyraz zaczyna się od wielkiej litery, możliwa jest pisownia z łącznikiem lub rozdzielna	<i>super-Europejczyk</i> albo <i>super Europejczyk</i>
b)	dopuszczenie rozdzielnej pisowni z wyrazami zapisywanymi małą literą częstek takich jak super-, ekstra-, eko-, wege-, mini-, maxi-, midi-, mega-, makro- , które mogą występować również jako samodzielne wyrazy.	<i>miniwieża</i> lub <i>mini wieża</i> <i>superpomysł</i> lub <i>super pomysł</i> <i>ekstrazarobki</i> lub <i>ekstra zarobki</i>
11.	Dopuszczenie w parach wyrazów równorzędnych, podobnie lub identycznie brzmiących , występujących zwykle razem, trzech wersji pisowni: – z łącznikiem – z przecinkiem – rozdzielnie.	<i>tuż-tuż; trzask-prask; bij-zabij;</i> <i>tuż, tuż; trzask, prask; bij, zabij;</i> <i>tuż tuż; trzask prask; bij zabij</i>

Ewa Kołodziejek, Danuta Krzyżyk, Aldona Skudrzyk, Barbara Sobczak, *Mały słownik ortograficzny. Nowe reguły pisowni 2026*, Warszawa 2025.

Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN, *Zasady pisowni i interpunkcji polskiej*, Warszawa 2024.